

(Wereld)burgerschap op IKC de Woordhof *(versie juli 2025)*

Openbaar onderwijs

 openbare scholen waar verhalen samenkomen

gelijkwaardigheid Op onze school is iedereen welkom. Hoeveel we ook van elkaar verschillen, iedereen heeft recht op een gelijke behandeling, een gelijke stem en gelijke kansen. Iedereen is evenveel waard.	vrijheid Op onze school kun je jezelf zijn en je eigen stem laten horen. Je leert zelfstandig en kritisch denken. Je neemt verantwoordelijkheid en houdt rekening met de vrijheid van de ander.	ontmoeting Op onze school leren we van verschillen. We zijn nieuwsgierig naar het verhaal van de ander. We dragen zorg voor elkaar en voor onze omgeving. Op school ontmoet je de hele wereld.
---	--	--

IKC de Woordhof is openbaar en de (kern)waarden van openbare scholen zijn onze onderlegger voor (wereld)burgerschap.

We hanteren daarbij de 9 uitgangspunten van wereldburgerschap:

wereldburgerschap

9 UITGANGSPUNTEN wereldburgerschap

Stevige eigen identiteit

- Wereldburgers zien **kennisontwikkeling** als voorwaarde voor volwaardig burgerschap.
- Wereldburgers leren over levensvragen en ontwikkelen zo een persoonlijke **identiteit**.
- Wereldburgers ontwikkelen kritisch en onafhankelijk **denken**.

Verschillen als verrijking

- Wereldburgers oefenen in **dialog** en laten verhalen samenkomen.
- Wereldburgers zien **diversiteit** als een verrijking voor hun ontwikkeling.
- Wereldburgers verbreden hun horizon en zijn **nieuwsgierig** naar de ander en de wereld.

Midden in de samenleving

- Wereldburgers hebben inspraak, dragen verantwoordelijkheid en oefenen in **democratie**.
- Wereldburgers zijn **actieve spelers** in de buurt, de samenleving en de wereld.
- Wereldburgers zetten zich in voor een duurzame, inclusieve en democratische **samenleving**.

Want op de openbare school...

...is hoe we tegen de **wereld** aankijken het startpunt van burgerschap

...halen we de **wereld** de school binnen en staan we midden in de **wereld**

...kijken we over de grenzen van het hier en nu, naar de gevolgen voor de wereld daar en straks

...dragen we zorg voor onze prachtige **wereld** op deze kwetsbare planeet

Inleiding wereldburgerschap en integratie op IKC de Woordhof

Visie IKC de Woordhof

Wij willen kinderen met ons onderwijs voorbereiden op de taken en rollen die ze nu en in de toekomst in de maatschappij vervullen. Voorbeelden zijn de consument, de verkeersdeelnemer en de burger in een democratische rechtstaat. IKC de Woordhof is een oefenplaats voor de echte wereld om straks als een volwaardig burger deel te kunnen nemen en te functioneren in de samenleving.

Kinderen dienen hiervoor kennis te ontwikkelen over en inzicht te verwerven in belangrijke algemeen aanvaarde normen en waarden en te weten hoe daarnaar te handelen.

Als school richten we ons op de samenleving als geheel en op de directe leefomgeving. We vinden het belangrijk dat kinderen met diverse culturen en achtergronden met elkaar kennismaken en leren samenwerken.

Als school besteden we actief aandacht aan:

- democratie: kinderen leren denken en handelen volgens democratische principes;
- participatie: kinderen worden gestimuleerd actief deel te nemen aan zowel binnen- als buitenschoolse activiteiten;
- identiteit: er is aandacht voor 'wie ben ik' en 'wie is die ander'.

Kinderen leren hiermee ontdekken, dat er verschillende zienswijzen zijn op bepaalde problemen, ze leren kijken vanuit verschillende perspectieven en ze leren een eigen mening te formuleren en te onderbouwen.

Actief burgerschap is een geïntegreerd onderdeel van ons thematisch onderwijs. Binnen de verschillende thema's die we hanteren komen de verschillende burgerschapskerndoelen actief aan bod. Daarnaast besteden we specifiek aandacht aan het kritisch denken (door gebruik van T4L als didactische onderlegger) waardoor meningsvorming een belangrijke plaats in neemt. Daarnaast is met name de identiteitsvorming onderdeel van de methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling die wij op school gebruiken.

Het is echter ook verweven met onze hele manier van lesgeven en omgaan met kinderen. Steeds weer laten we de kinderen nadenken over hun eigen rol in deze democratische samenleving. Ook ouders zijn hierbij een belangrijke partner voor de school.

Hoe geven we wereldburgerschap handen en voeten op IKC de Woordhof?

T4L *(uitgangspunten 1, 3, 6 & 8).*

Thinking for Learning (T4L) is voor ons de didactische en pedagogische onderlegger van ons onderwijs. Voor ons het uitgelezen middel om onze visie te realiseren.

“T4L nodigt kinderen uit om betekenis te verlenen aan het leren, kritisch en nieuwsgierig te worden, eigen ideeën te ontwikkelen, samen te werken en te denken over het leren zelf: reflecteren, doorzetten en groeien.”

Bij ons op school zie je dat onder andere terug in ons werken met grote betekenisvolle thema's (door spelend en onderzoekend te leren) die diverse disciplines (vakken) overlappen. Zo ontwikkelen en leren we in deze grote thema's over de (echte) wereld om ons heen (aardrijkskunde, geschiedenis, biologie en techniek), lezen en schrijven we allerlei verschillende soorten teksten, vergroten we onze woordenschat door veel te lezen en te praten over het thema.

T4L heeft hulpmiddelen en denkmodellen ontwikkeld (tools) die de kinderen stap voor stap door de complexe praktijk van het denken leiden. Deze tools maken denkprocessen zichtbaar en expliciet. Kinderen werken met deze tools in de verschillende lessen om bij hen het denk- en leervermogen ontwikkelen. Door de tools leren kinderen op nieuwe manieren en via diverse invalshoeken naar een onderwerp te kijken. Er ontstaat zo niet alleen meer diepgang maar leren kinderen ook nieuwe vaardigheden.

Doordat de kinderen het veelal samen doen, leren ze ook weer veel meer van (en met) elkaar. Een leerling kan individuele leerdoelen hebben, maar het leren gebeurt gemeenschappelijk. Dit gemeenschappelijk leren is heel belangrijk en slaagt alleen als kinderen elkaar nodig hebben. Daarom is de betekenisvolle context van belang (ons grote thema), waarbinnen kinderen samen creatieve oplossingen bedenken. Dit vraagt ook iets van de rol van de leerkracht, namelijk: het geven van uitdagende opdrachten, vragen te stellen en de taal te spreken die niet alleen een beroep doet op kennis maar ook op houding en vaardigheden. Dus eigenlijk herontwerpen van de lessen en de denkvaardigheden inpassen. Dan worden alle 'leerspieren' aan het werk gezet!

T4L is dus geen doel op zich maar een middel om onze visie te realiseren. Het zijn dus geen aparte 'denklessen' maar het wordt ingepast in ons reguliere programma, in onze manier van handelen, in onze manier van praten etc.

Philosophy for Children (P4C) (Uitgangspunt 3)

Binnen T4L filosoferen we ook met kinderen, al vanaf leerjaar 1. We doen dat volgens de stappen van P4C waar we als team in zijn geschoold. Op deze manier bespreken we met kinderen morele en ethische kwesties, wat bijdraagt aan hun morele vorming.

Geïntegreerd thematisch onderwijs *(uitgangspunten 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8 & 9).*

Op IKC de Woordhof werken we thematisch waarin we alle concentrische vakken hebben geïntegreerd ((begrijpend)lezen/ schrijven/ taalbeschouwing/ mondelinge taal/ woordenschat en de wereld oriënterende vakken). Voor de wereld oriënterende vakken zijn de SLO-inhoudslijnen 'Oriëntatie op jezelf en de wereld' leidend.

We werken met 8 grote schoolbrede thema's in een cyclus van 2 jaar (de periode waarin een thema wordt behandeld verschilt iedere twee jaar omdat seizoen en/of actualiteit ook invloed heeft op inhoud van de thema's).

In één schooljaar behandelen we 4 thema's, een thema duurt 8 tot 10 weken. De thema's worden aan de hand van een themaplanningsformat halfopen ontworpen en voorbereid. In dit format worden de SLO- inhoudslijnen en aanbodsdoelen beschreven voor het betreffende thema in het specifieke leerjaar. (Zie ook het document "Definitieve onderlegger thema's WO".)

Aspecten die betrekking hebben op burgerschap worden bij SLO aangeduid met een (b).

In alle grote schoolbrede thema's worden de burgerschapsdoelen uit alle fases (afhankelijk van de leerjaren) meegenomen. [SLO-inhoudslijnen en aanbodsdoelen](#)

In EduMaps worden deze aanbodsdoelen gevolgd.

Bij ieder thema wordt de echte wereld de school binnengehaald of gaan we de echte wereld in. Dat gebeurt door: gastlessen, excursies, 'studiereizen' etc.

Kanjertraining *(uitgangspunten 2, 3, 4, 8 & 9).*

Op IKC de Woordhof werken we met de Kanjertraining. Voor ons een passende methodiek omdat we deze kunnen inzetten voor alle leerjaren en we kinderen hierbij bewust maken van hun eigen gedrag (ook digitaal!).

Vragen als:

- 'hoe zit ik in elkaar?'
- 'van welk gedrag heb ik veel last?'
- 'welk gedrag kan ik inzetten om reactie te voorkomen?'
- 'wat doet mijn gedrag met het gedrag van de ander?'

helpen de kinderen en ons om inzicht te krijgen in ons eigen gedrag en het gedrag van ander. Met als uiteindelijke doel om plagen en pesten te voorkomen.

We hanteren ook het pestprotocol van de Kanjertraining voor kinderen en hun ouders.

Voor het volgen van de kinderen op sociaal- emotioneel gebied hanteren we KANVAS.

HVO & GVO *(uitgangspunten 2, 3, 4 & 9).*

Bij wet is het zo geregeld dat in elke openbare basisschool en samenwerkingsschool dit vormingsonderwijs wordt gegeven als ouders daarom vragen. Deze lessen vinden plaats op vrijwillige basis.

Vormingsonderwijs laat zien wat geloof of levensovertuiging voor mensen kan betekenen. Onze school ziet dat als inspirerend en verrijkend, omdat kinderen zo een eigen kijk op het leven kunnen ontwikkelen. De lessen gaan uit van respect voor mensen die anders in het leven staan.

De wekelijkse lessen van drie kwartier worden verzorgd door bevoegde vakdocenten van diverse levensbeschouwelijke richtingen.

Op IKC de Woordhof is er een aanbod voor HVO en GVO (PC). Met ingang van het schooljaar 2025-2026 is er onvoldoende animo vanuit de ouders voor GVO (minimale deelname is 7 kinderen). Dat betekent dat er alleen een aanbod zal zijn voor HVO.

Kinderraad *(uitgangspunten 1, 2, 3, 4 & 9).*

IKC de Woordhof heeft een kinderraad. Deze kinderraad is het resultaat van een thema over de landelijke (Tweede Kamer) verkiezingen.

De kinderraad is democratisch gekozen. Kinderen (uit de leerjaren 5 t/m 8) die belangstelling hebben voor deelname aan de kinderraad stellen zich verkiesbaar en voeren campagne.

Deze verkiezing vindt ieder jaar (indien ruimte vacant) in oktober plaats.

De kinderraad komt 4 keer per jaar bij elkaar en vergadert met de directeur over relevante onderwerpen. Deze onderwerpen kunnen ingebracht worden door de kinderen en door de directie. Onderwerpen die al aan bod zijn gekomen zijn: scheiden van afval, rondleidingen verzorgen, schoenen/sloffen beleid in de school en het schoolplein.

Aandachtspunt: De kinderraad is (nog) niet voldoende ingebed en zal nieuw leven ingeblazen moeten worden. In het schooljaar '24/'25 is de kinderraad slechts 1 keer bij elkaar geweest en heeft te weinig prioriteit gekregen. De landelijk verkiezingen in oktober 2025 zijn een goede aanleiding om dit weer op te pakken!

Paarse vrijdag *(uitgangspunt 5).*

Op initiatief van een aantal kinderen nemen we op school ieder jaar deel aan Paarse Vrijdag. Belangrijkste uitgangspunt: iedereen mag zichzelf zijn. In alle groepen wordt op een niveau dat passend is bij de leerjaren over dit onderwerp gesproken, (voor)gelezen, samen nagedacht en gediscussieerd.

Ontwikkeling van (actief) burgerschap van kinderen in beeld. *(Monitoring)*

De ontwikkeling wordt op de volgende manieren gemonitord:

- KANVAS-leerlingvolgsysteem: het leerlingvolgsysteem passend bij de methodiek van de Kanjertraining. De resultaten hiervan worden besproken in de clusterbesprekingen.

- SLO-inhoudslijnen en -aanbodsdoelen: in de themaplanning nemen we de burgerschapsdoelen (aangeduid met een (b)) expliciet mee. Op deze manier wordt planmatig- en doelgericht in alle leerjaren aan burgerschapsonderwijs gewerkt. Deze inhoudslijnen en aanbodsdoelen zijn als bijlage aan de themaplanning toegevoegd.
- Ik Ontwikkel: met ingang van het schooljaar '25/'26 wordt 'Ik Ontwikkel' ingezet om de ontwikkeling van kinderen in beeld te brengen. Ook burgerschap is hierin geïntegreerd en kunnen de kinderen gevolgd worden op de wereldwijs ontwikkellijn. Dit versterkt het planmatig en doelgericht werken aan burgerschapsonderwijs.